

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันโลกกำลังประสบปัญหาการเพิ่มจำนวนประชากรที่มีอัตราสูง ถึงแม้ว่าในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา อัตราการเพิ่มของประชากรจะมีแนวโน้มลดลง อันมีสาเหตุเนื่องมาจากประเทศส่วนใหญ่ได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อลดจำนวนประชากร ผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรจะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรหลายประการ และยังคงส่งผลกระทบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาเรื่องน้ำเสีย อากาศเป็นพิษ ดินเสื่อมคุณภาพ การขาดแคลนอาหาร ที่อยู่อาศัยแออัด เป็นต้น

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา ประกอบกับจำนวนประชากรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เมื่อมีจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ความต้องการในการใช้ทรัพยากรก็มีเพิ่มมากขึ้นเช่นกันซึ่งส่งผลกระทบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่ง สืบเนื่องมาจากปัญหาประชากรเพิ่ม คือ ปัญหาการจัดการขยะ (จิราพร แพงแพน. 2544 : 1)

ปัญหาการจัดการขยะเป็นปัญหาเร่งด่วนที่สมควรได้รับการแก้ไขมากที่สุดปัญหาหนึ่งของประเทศไทย ทั้งในแง่ของความขัดแย้งเรื่องที่ตั้งขยะ การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการกำจัดขยะ หรือ ปัญหาผลกระทบของขยะต่อสุขภาพของประชาชน ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับขยะเหล่านี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในชุมชนสังคมเมืองและสังคมชนบท และนับวันก็จะเป็นปัญหาที่ใหญ่ขึ้นและมีผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้างมากขึ้นเรื่อยๆ

ปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับทุกชุมชน ลักษณะของปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการจัดการขยะไม่ถูกวิธี หรือมีขยะมูลฝอยมากจนไม่สามารถดำเนินการจัดเก็บ เก็บขนและกำจัดได้หมดในวันเดียว ขยะมูลฝอยจึงตกค้างในชุมชน สาเหตุหลักที่ทำให้เกิดปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยคือการเพิ่มอย่างรวดเร็วของจำนวนประชากร ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะของประชากรในเขตชุมชนที่มีประชากรหนาแน่น จึงเป็นปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอย เนื่องจากไม่สามารถคำนวณปริมาณมูลฝอย เพื่อวางแผนการจัดการได้ ซึ่งจะเกิดปัญหากลิ่นจากขยะที่กำจัดไม่หมดและกลิ่นจากการระเหยของ

สารอินทรีย์ในหลุมฝังกลบขยะมูลฝอย ก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญและปัญหาด้านอื่น ๆ ตามมา (พานิช แก่นกาญจน์ และสาวิตรี วิจิตร, 2545 : 1)

นักบริหารหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยังมองหาแนวทางที่จะแก้ไขและเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรในการเข้าแก้ไขปัญหาการจัดการสิ่งแวดล้อมอันเป็นปัญหาที่เกิดควบคู่มากับการพัฒนาความเจริญของสังคมซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการเพิ่มปริมาณขยะมูลฝอย และการจัดหาที่ดินที่นำมาใช้เป็นสถานที่ฝังกลบมูลฝอย ได้กลายเป็นปัญหาที่ชุมชนหลายแห่งประสบอยู่ในขณะนี้ ซึ่งหากปริมาณมูลฝอยยังคงเพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา แม้จะได้เพิ่มอุปกรณ์เครื่องมือ (Material) และกำลังบุคลากร (Man) มากขึ้นเพียงใดก็ยังไม่สามารถจัดการมูลฝอยได้ทันต่อปริมาณที่เพิ่มขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่พัฒนามาจากสภาตำบลเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 ซึ่งได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีอำนาจหน้าที่ครอบคลุมทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การสาธารณสุข การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ซึ่งกล่าวได้ว่า นอกจากที่รัฐบาลจะกระจายอำนาจในส่วนของการปกครองแล้วยังกระจายอำนาจในเรื่องของความรับผิดชอบในการจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย (พระอัครเดช เสนานิกรณ์, 2549 : 2)

การกระจายอำนาจการปกครองในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น อยู่ในความสนใจของประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ตามชนบททั่วประเทศและอยู่ภายใต้การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งใกล้ชิดกับประชาชนที่สุด และมีพื้นที่ครอบคลุมมากที่สุด เป็นองค์กรที่มีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นให้ความช่วยเหลือประชาชนในด้านพัฒนาคนและสังคม ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ด้านพัฒนาการเมืองการบริหาร และด้านพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (อ้างใน พระอัครเดช เสนานิกรณ์, 2549 : 3)

ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จึงเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่ครอบคลุมทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การสาธารณสุข การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ซึ่งกล่าวได้ว่า นอกจากที่รัฐบาลจะกระจายอำนาจในส่วนของการปกครองแล้วยังกระจายอำนาจในเรื่องของความรับผิดชอบในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย โดยการจัดการขยะก็เป็นความรับผิดชอบที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องรับผิดชอบตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 67 และ 68 แห่ง

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ซึ่งกำหนดหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล จึงถือว่า การจัดการขยะเป็นภาระหนึ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องรับผิดชอบ แต่การดำเนินการจัดการขยะที่ผ่านมายังคงประสบปัญหา เนื่องจากยังมีขยะให้เห็นอย่างง่ายดายในเขตรับผิดชอบของ อบต. ทั้งนี้อาจเนื่องจากขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะจากประชาชน

การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการขยะดังกล่าวข้างต้นองค์การบริหารส่วนตำบล จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการ ซึ่งถ้าองค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะแล้วจะเป็นผลให้การจัดการขยะในชุมชน นั้นประสบความสำเร็จได้ แต่ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลได้ยังขาดการดำเนินการให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการแล้วย่อมจะเป็นผลให้การจัดการขยะในชุมชนไม่อาจ ประสบความสำเร็จได้

จังหวัดมหาสารคามมีพื้นที่ประมาณ 5,228.843 ตารางกิโลเมตร ประชากรทั้งหมด 936,485 คน 228,659 ครัวเรือน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ 133 ตำบล 1,934 หมู่บ้าน มีองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคามมีจำนวนทั้งหมด 131 แห่ง (ที่ทำการปกครองจังหวัดมหาสารคาม. 2549 : ไม่มีเลขหน้า)

จากการศึกษาเบื้องต้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล แวงน่าง อ.เมือง จ.มหาสารคาม ซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมด 47 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนประชากร 7,722 คน การจัดการมูลฝอยในพื้นที่ต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลแวงน่าง พบว่า มีขยะเฉลี่ยวันละ 3 ตัน องค์การบริหารส่วนตำบลแวงน่างไม่สามารถจัดการเก็บขยะและกำจัดขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะยังไม่ได้รับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะจากประชาชนเท่าที่ควร ก่อให้เกิดความเดือดร้อน รำคาญ รวมทั้งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลแวงน่าง. 2548 : ไม่มีเลขหน้า)

อนึ่ง จากรายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการและ จัดลำดับความสำคัญการลงทุนเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจังหวัดมหาสารคาม ที่จัดทำโดย บริษัท แอ็กทีฟคอนซัลท์ จำกัด ในปี 2539 พบว่า อัตราการเกิดขยะมูลฝอยในปี 2538 มีประมาณ 86.06 ตันต่อวัน และจะเพิ่มสูงขึ้นเป็น 105.64 ตันต่อวัน ทั้งนี้แนวโน้มในอนาคต ปี 2558 ซึ่ง อยู่ภายใต้ข้อสมมุติที่ว่า พฤติกรรมการผลิตขยะมูลฝอยของคนไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อัตราการเกิดขยะมูลฝอยต่อวันมีปริมาณสูงที่สุด คือ เทศบาลเมือง ในปี 2538 พบว่า มีจำนวน

36.66 ต้นต่อวัน จากปริมาณขยะทั้งหมดของจังหวัด คือ 86.06 ต้นต่อวัน หรือคิดเป็นร้อยละ 42.60 ของปริมาณขยะมูลฝอยทั้งหมด สำหรับเทศบาลตำบลที่มีอัตราการเกิดขยะมูลฝอยต่อวันค่อนข้างสูงตามปริมาณมากน้อยรองลงมาได้แก่ ตำบลพยัคฆภูมิพิสัย, หัวขวาง, บรบือ และหนองแสง ตามลำดับ ขยะมูลฝอยที่เก็บได้ในแต่ละวัน จะขนไปยังพื้นที่ ๆ กำหนดไว้เป็นที่ทิ้งซึ่งอยู่ห่างจากเทศบาลประมาณ 0.5 ถึง 7 กิโลเมตร และวิธีกำจัดขยะที่นิยมปฏิบัติในปัจจุบันคือ กองบนพื้นที่จัดเตรียมไว้และเผาฝังกลบ อย่างถูกสุขลักษณะ เผาในเตาเผาและเผาในหลุม แต่ที่นิยมกันมากคือกองบนพื้นที่จัดเตรียมไว้และเผา (สำนักงานจังหวัดมหาสารคาม. 2549 : ไม่มีเลขหน้า)

ถึงแม้ว่าการดำเนินการจัดการขยะจะเป็นรูปธรรมชัดเจนบ้างโดยเฉพาะเทศบาล แต่ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของขยะมูลฝอยนับวันจะทวีคูณขึ้นเรื่อย ฉะนั้นองค์การบริหารส่วนตำบล ในฐานะผู้บริหารท้องถิ่น จึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงหน้าที่ที่จำเป็นอันนี้ได้ กระนั้นก็ตาม เศษขยะต่าง ๆ ก็ยังปรากฏเห็นอย่างง่ายดาย แสดงว่า การจัดการขยะของชุมชนยังมีปัญหาอยู่ทั้งนี้ ขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชนผู้ผลิตขยะเป็นประจำนั่นเอง

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งนอกจากจะทำให้ทราบถึงระดับการดำเนินการ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการแล้ว ผลการวิจัยยังจะเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงระบบการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้รับผิดชอบในการจัดการขยะ และขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่อระดับการดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

1. การดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับน้อย
2. ระดับการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้มีหน้าที่ในการจัดการขยะที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน
3. องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ มีการดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. พื้นที่ในการวิจัย ใช้พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล และ ผู้รับผิดชอบในการจัดการขยะ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 131 อบต.

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล และ ผู้รับผิดชอบในการจัดการขยะ ของ อบต. อย่างละ 1 คน (อบต. ละ 2 คน) ในจังหวัดมหาสารคาม โดยการสุ่มตัวอย่าง แบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ได้ อบต. ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 97 อบต. จำนวน 194 คน

3. ระยะเวลาการศึกษา ตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ – มีนาคม พ.ศ. 2549

4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

1. ระดับการศึกษาของนายกองจัดการบริหารส่วนตำบลและผู้รับผิดชอบในการจัดการขยะ แบ่งเป็นดังนี้

- 1.1 ไม่เกินมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ เทียบเท่า
- 1.2 อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า
- 1.3 ปริญญาตรีขึ้นไป

2. ขนาดของ อบต. แบ่งเป็น ดังนี้

- 2.1 อบต.ขนาดเล็ก
- 2.2 อบต.ขนาดใหญ่

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการวางแผน (Planning)
2. ด้านการดำเนินงาน (Operation)
3. ด้านการประเมินผล (Evaluation)

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 มีฐานะเป็นนิติบุคคล ในจังหวัดมหาสารคาม

2. นายกองค้การบริหารส่วนตำบล หมายถึง ผู้บริหารสูงสุดขององค์การบริหารส่วนตำบล ตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

3. ผู้รับผิดชอบในการจัดการขยะ หมายถึง บุคคลผู้ได้รับมอบหมายจากนายกองค้การบริหารส่วนตำบล ให้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการขยะ

4. ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาสูงสุดที่นายกองค้การบริหารส่วนตำบลและ ผู้รับผิดชอบในการจัดการขยะเรียนจบ แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้ ไม่เกินมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า อนุปริญญาหรือเทียบเท่า และ ปริญญาตรีขึ้นไป

5. ขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การแบ่งขนาดตามรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นงบประมาณ ปี พ.ศ. 2548 เฉพาะเป็นการจัดสรรจากรัฐบาลและการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

5.1 อบต. ขนาดเล็ก มีรายได้รวมไม่เกิน 10,000,000 บาท/ปี

5.2 อบต. ขนาดใหญ่ มีรายได้รวม มากกว่า 10,000,000 บาท/ปี

6. ขยะ หมายถึง สิ่งของที่เสื่อมคุณภาพหรือชำรุดหมดสภาพในการใช้งาน ซึ่งอาจรวมถึงของเสีย หรือวัสดุที่เหลือใช้ที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ หรือกระบวนการในการผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรม เช่น เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร ถูพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ถัง วัสดุสัตว์ ซากสัตว์ รวมถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากภาชนะตลอดถึงคอกสัตว์หรือจากที่อื่น ๆ เป็นต้น

7. การจัดการ หมายถึง การดำเนินงานตามนโยบายในขอบเขตจำกัดซึ่งกำหนดโดยผู้บริหารระดับสูง ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารระดับล่างลงมาเป็นผู้ปฏิบัติให้บรรลุผลตามนโยบาย

8. การจัดการขยะ หมายถึง การดำเนินการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล 5 ด้าน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากร เทคโนโลยี และงบประมาณ

9. การดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ หมายถึง การดำเนินการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการขยะ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน และ ด้านการประเมินผล

10. ด้านการวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม แผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ แผนงานและโครงการด้านการจัดการมูลฝอย ซึ่งเริ่มต้นด้วย การสำรวจสภาพปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา

การกำหนดเป้าหมายของการแก้ปัญหา การระดมสมองจัดทำร่างแผนการแก้ปัญหา การวิจารณ์แผนการแก้ปัญหา การสรุปเป็นแผนงานที่สามารถปฏิบัติจริงได้

11. ด้านการดำเนินงาน หมายถึง การดำเนินงานในการจัดการขยะตั้งแต่เริ่มจนถึงขั้นสุดท้าย ซึ่งเป็นการนำแผนปฏิบัติการมาใช้ เริ่มต้นจาก การจัดโครงสร้างองค์กร การจัดบุคคลเข้ารับบทบาทหน้าที่ การจัดหาเทคโนโลยี การจัดงบประมาณสนับสนุน และการลงมือปฏิบัติ โดยการเก็บรวบรวม การขนส่ง การแปรสภาพ และการกำจัดหรือการทำลาย

11.1 การจัดองค์กร หมายถึง การดำเนินการเพื่อการประสานกิจกรรมในด้านการปฏิบัติงานในการจัดการขยะให้บรรลุวัตถุประสงค์การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม

11.2 การจัดบุคลากร หมายถึง การดำเนินการจัดหาบุคลากร เจ้าหน้าที่ทำงานรับผิดชอบ การปฏิบัติงานภาคสนามหรือพื้นที่แบบออกเป็น 3 กลุ่มคือ คนงานกวาดถนน คนงานประจำรถขนขยะมูลฝอย คนงานประจำสถานที่กำจัดขยะ

11.3 เทคโนโลยี หมายถึง ความพร้อมและการจัดหา อุปกรณ์ เครื่องมือและความรู้ความเข้าใจทางเทคนิค (Know How) ของบุคลากรในการนำมาใช้ในการจัดการขยะ

11.4 งบประมาณ หมายถึง การจัดทำค่าใช้จ่ายในการจัดการบริหารจัดการมูลฝอยในกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ที่แยกเป็นรายจ่ายประจำและรายจ่ายเพื่อการลงทุนรวมทั้งรายได้ที่เก็บจากค่าธรรมเนียมในการเก็บขยะมูลฝอย

11.5 การปฏิบัติการกำจัดขยะ หมายถึง การปฏิบัติการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคาม เริ่มจาก การเก็บรวบรวม การขนส่ง การแปรสภาพ และการกำจัดหรือการทำลาย

12. ด้านการประเมินผล หมายถึง การติดตามผล และประเมินผล ให้ทราบถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน การดำเนินงานจัดการขยะ องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม เริ่มด้วย การกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน การติดตามควบคุม การตรวจเยี่ยม การกำกับดำเนินงาน การวัดผลและเทียบผลที่ได้กับเกณฑ์ การนิเทศ การบันทึกความแตกต่าง รายงานผล การนำผลประเมินไปเป็นข้อมูลป้อนระบบต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับการวางแผนสร้างความร่วมมือกับชุมชนเพื่อร่วมมือในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคามและเป็นข้อมูลสำหรับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
2. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น เพื่อนำไปเป็นแนวทางประกอบการวางแผนพัฒนาระบบการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY